

КАВЕР-ВЕРСІЯ ЯК ПОСТМОДЕРНИЙ ФЕНОМЕН МУЗИЧНОЇ РЕІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Наталія КАЛІНІЧЕНКО – магістр музичного мистецтва,
викладач кафедри співу та хорового диригування,
Київська муніципальна музична академія ім. Р. М. Глієра
<https://orcid.org/0009-0002-5632-8856>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1049>
kmamglier.academy@kyivcity.gov.ua

Розглядається феномен кавер-версії як постмодерний інструмент музичної реінтерпретації. У контексті практики створення каверу акцентується на основних принципах постмодерної естетики, серед яких інтертекстуальність, поліваріантність, цитатність, іронія та гра із сенсами. Показано, що кавер – це не вторинне наслідування, а самостійний художній акт, який поєднує повторення і трансформацію, створюючи нові культурні коди. Розглянуто соціокультурну функцію каверів, зокрема їхню роль у формуванні ідентичності, діалозі з музичною традицією та культурному брендингу в українській музичній індустрії.

Ключові слова: кавер-версія, постмодерн, музична реінтерпретація, інтертекстуальність, культурна пам'ять.

Постановка проблеми. У сучасному культурному просторі феномен кавер-версії набуває особливого значення як одна з найпоширеніших форм музичної творчості. Постмодерна естетика, яка заперечує ієрархію «оригінал – копія» та наголошує на інтертекстуальності, грі й поліваріантності сенсів, створює сприятливе підґрунтя для осмислення каверу не як вторинного наслідування, а як самостійної художньої стратегії.

Дослідження цього явища є актуальним у контексті дедалі зростаючої ролі цифрових медіа, коли процес створення та поширення каверів стає доступним кожному, формуючи нові моделі музичної комунікації та ідентичності. Крім того, вивчення кавер-версії як прояву постмодерної реінтерпретації дає змогу глибше зрозуміти механізми сучасної музичної культури, яка ґрунтується на діалозі з традицією, переосмисленні канонів і відкритості до множинності сенсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування музичних феноменів в умовах постмодерну – не новий напрям зарубіжних досліджень. Низка статей присвячена постмодерністським трансформаціям у музичній сфері. Так, П. Мануель у публікації «Музика як символ, музика як симулякр: постмодерні, премодерні та модерні естетики в субкультурній популярній музиці» [7] на прикладі субкультурних жанрів аналізує три підходи до музики: як символу, як симулякра і як мистецької форми. Автор наголошує, що постмодерна музика існує у просторі цитування, гібридності та іронічної гри зі стилями [7]. М.-В. Гарріс у статті «Postmodern Jukebox і нова музична індустрія» [3] досліджує феномен Postmodern Jukebox як приклад сучасної музичної практики, коли популярні пісні інтерпретуються у ретро-стилях (свінг, джаз, блюз). Це розглядається як утілення постмодерної естетики гри, інтертекстуальності та культурної ностальгії [3]. А. Каїєро Клавер у статті «Деконструкція історії, музики та автономії мистецтва в постмодерній естетиці» [5] вивчає основні постмодерністські стратегії деконструкції: руйнування ієрархій, перегляд «високого» і «низького» мистецтва, втрату ідеї «чистої» автономної музики. З огляду на це автор показує як це впливає на сприйняття та створення сучасної музики [5]. Стаття К.-Д. Пас «Звуки постмодерну: музичні простори» [9] присвячена аналізу музичних просторів у контексті постмодерну. Дослідник виявляє як музика формує нові культурні та соціальні виміри, поєднує різні жанри та віддзеркалює поліфонію сучасного суспільства [9].

Безпосередньо феномену кавер-версії присвячено праці, в яких він аналізується з різних точок зору. К. Моссер у публікації «Кавер-пісні: неоднозначність, багатозначність, полісемія» [8] вивчає феномен кавер-версій у популярній музиці з точки зору філософії та естетики з акцентом на різних інтерпретаціях «копії» й «оригіналу», показуючи, як кавер може бути одночасно відтворенням, творчим жестом та культурним коментарем [8]. У статті «Спектр кавер-версій: переосмислення співвідношення між імітацією та трансформацією в поп-панк каверах» [10] Р. Аптон досліджує жанр поп-панк каверів як поле взаємодії між простим копіюванням і творчою трансформацією. Автор пропонує модель «спектра каверів», в якій на одному полюсі перебуває точна імітація, а на іншому – радикальна інтерпретація [10]. Р. Лопес-Кано у праці «Оригінальність версії. Від онтології до прагматики версії в міській популярній музиці» [6] досліджує проблему «оригіналу» й «версії» в популярній музиці. Вчений розглядає кавер не як вторинний продукт, а як культурний акт із власною прагматикою, що може надавати нові сенси та змінювати сприйняття твору [6].

Українські дослідники також приділяють увагу питанням кавер-інтерпретації. Так Х. Охитва у публікації «Кавер-версія як національний бренд в українській культурній індустрії (на прикладі Львівської музичної естради)» [2] виявляє як кавер-версія може бути використана для формування

або посилення культурного іміджу / бренду. На прикладі конкретної музичної форми та виконавців в Україні авторка показує як кавери використовуються в культурній індустрії, як вони сприймаються як частина бренду. Таким чином підкреслюється, що кавер – це не лише виконавське, а брендове, культурно ідентифікаційне явище, особливо у контексті взаємодії музики, маркетингу, індустрії [2]. Релевантною темі дослідження є публікація «Теоретико-методологічне підґрунтя інтерпретації музики: дослідження, аналіз, перспективи» [1], в якій дослідники В. Головей і В. Кашаюк, використовуючи філософсько-герменевтичний та музикознавчий підходи, аналізують теоретико-методологічні основи інтерпретації музичних творів та пропонують дефініцію музичного твору як синергетичного явища, в якому можливі множинні інтерпретаційні версії. Також авторами висвітлено роль сучасних технологій (цифрові технології, запис, обробка звуку) у формуванні нових версій / варіантів творів. Ця робота є якісною основою теоретичних концептів, які можна застосувати до аналізу кавер-версій: що таке інтерпретація, які види інтерпретаційних варіантів існують, як технологія та контекст змінюють інтерпретацію. Особливо цінним є підхід до «множинних інтерпретаційних версій» [1].

Метою статті є з'ясування специфіки кавер-версії як постмодерного феномена музичної культури та визначення її ролі у процесах реінтерпретації, інтертекстуальності й трансформації смислів у сучасному мистецькому просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Постмодерн як культурно-філософська парадигма характеризується множинністю інтерпретацій, відмовою від єдиної істини, акцентом на іронії, фрагментарності й грі з текстами. У такому по-своєму визначеному середовищі особливо виразно постає феномен кавер-версії як унікальний приклад художньої практики, який функціонує як реінтерпретація вже існуючих культурних кодів, форм та наративів.

У постмодерні будь-який текст, візуальний чи музичний твір розглядається як нескінченна мережа смислових перехресть. Постмодерна естетика деконструє автономію мистецтва, показуючи, що кожен твір є діалогом з історією та її множинними інтерпретаціями [5]. Сама інтерпретація – це не лише виконання, а творчий акт, що включає декодування художнього тексту, залучення культурного, соціального, історичного контексту [1].

Феномен каверу повністю вписується у цю логіку, адже він: деконструє авторство, тому що первинність оригіналу стає відносною, важливішим є сам акт повтору й трансформації; скасовує межу між високим і масовим, адже популярні мотиви можуть співіснувати з «високими» культурними формами; створює ефект гри, за якого глядач чи читач не споживає готовий сенс, а стає співучасником його творення.

Кавер не є автономним витвором, а радше процесом накладання нових сенсів на знайомі образи. Його можна визначити як естетику повтору з варіативністю, коли вторинність не зменшує цінність твору, а навпаки – відкриває простір для нових смислових горизонтів.

У практиці каверу поєднуються: цитатність – свідоме використання готових культурних елементів; інтертекстуальність – перехід від безпосереднього відтворення до діалогу з іншими текстами; іронія та пародія – як способи критичного дистанціювання; поліваріантність – множинність інтерпретацій, що не виключають одна одну.

Реінтерпретація в кавері – це не лише варіація чи стилізація, а радикальний жест, що пропонує новий погляд на щось знайоме. Вона функціонує як: переосмислення традиції (повернення до класики з новими акцентами); постмодерна іронізація (деконструкція стереотипів і канонів); створення нових культурних кодів на основі старих. Загалом кавер-пісні стирають межу між оригінальністю та похідністю, демонструючи, що музичний сенс народжується не лише у процесі творення, а й у процесі реінтерпретації» [8].

Отже, кавер – це не лише вторинне наслідування, а самостійний спосіб продукування сенсів, що ідеально відповідає логіці постмодерну. Він є прикладом того, як культура відмовляється від ідеї автентичного першоджерела й натомість вибудовує поліфонічний простір сенсів. При цьому версія не є рабською копією, а радше прагматичним актом, який переозначає твір у нових культурних контекстах [6]. Реінтерпретація тут постає не як ознака слабкості чи вторинності, а як основна творча стратегія, що розширює межі культури. Так кавер перетворюється на символ постмодерної гри з текстами, образами й стилями і підкреслює, що справжня новизна полягає не у створенні «з нічого», а у здатності дати нове життя вже знайомому.

Феномен кавер-версії посідає особливе місце у постмодерному музичному просторі, позаяк симулякр, наголошують дослідники, фактично витісняє оригінал: важливим стає не автентичність, а гра знаків і стилів [7]. Самі звуки постмодерності характеризуються фрагментарністю, гібридністю та грою з музичними жанрами [9]. За таких умов кавер стає не лише технікою відтворення вже відомого твору, а й формою інтерпретації, яка дає змогу автору або виконавцю вступити у діалог із музичною традицією.

Оскільки постмодерн відкидає ідею єдиного «автентичного» твору та наголошує на множинності сенсів і нескінченному цитуванні, кавер можна розглядати як іронічну гру, коли знайома мелодія постає у несподіваному жанрі (наприклад, рок-версія поп-хіта чи джазова інтерпретація панк-композиції); як

демократичну практику, яка знімає межу між професійним і аматорським мистецтвом, адже сучасні технології дають змогу кожному створити власний кавер. При цьому кавер-версія ніколи не існує у вакуумі: вона завжди співвідноситься з оригіналом та колективною пам'яттю слухачів. Дослідники наголошують, що інтерпретація музики постає як процес багаторівневого діалогу між виконавцем, текстом та слухачем, що відкриває простір для нових смислів [1]. Саме у цій взаємодії народжується новий сенс. Так, переспів однієї й тієї ж композиції може викликати ностальгію, протест або навіть переоцінку цінностей. У цьому сенсі кавер є не стільки повторенням, скільки культурним коментарем. Наприклад, на думку М.-У. Харриса, проєкт *Postmodern Jukebox* ілюструє як музична індустрія комерціалізує ностальгію та перевинайдення, перетворюючи старе на нове для цифрової аудиторії [3].

Також у постмодерністському музичному мистецтві основним принципом стає інтертекстуальність. Так, інтертекстуальний діалог між музикою та постмодерним кіно відкриває складки історії, які переозначають культурну пам'ять [4]. Кавер реалізує інтертекстуальність через жанрову мутацію: пісня може змінити ритмічну основу, інструментарій, вокальну манеру, але водночас залишитися впізнаваною. Це створює ефект подвійності: слухач чує водночас і «старе», і «нове». Спектр існуючих кавер-версій показує, як наслідування перетворюється на інновацію, адже кожне виконання балансує між відповідністю оригіналу та трансформацією [10].

У певному сенсі кавер виконує не лише естетичну, а й соціальну функцію. Для молодих виконавців він стає способом самопрезентації та легітимації – завдяки зверненню до відомого матеріалу вони, водночас, виявляють власний стиль. Для слухачів кавер може стати маркером поколінневої чи субкультурної ідентичності. Наприклад, українські дослідники зазначають, що «кавер-версія у вітчизняній культурній індустрії виконує роль національного бренду, поєднуючи традиційні мотиви з сучасними стилями та формуючи унікальний культурний продукт» [2]. Таке твердження підкріплюється наступними положеннями. По-перше, поєднання традиції й сучасності. Кавери на українські народні пісні або класичні естрадні твори, виконані у нових стилях (рок, джаз, електроніка), створюють своєрідний місток між минулим і теперішнім. Це робить музику зрозумілою сучасному слухачеві й, водночас, зберігає її національне коріння. По-друге, формування культурного бренду, адже використання знайомих мелодій у нових обробках допомагає ідентифікувати українську музику на міжнародній сцені. Такий підхід працює як культурний «логотип»: слухач одразу впізнає джерело, навіть у трансформованому вигляді. По-третє, завдяки стилістичній гнучкості кавер стає не лише «повтором», а й новим витвором мистецтва, унікальним культурним продуктом. Він репрезентує Україну як країну, здатну креативно працювати з власною спадщиною, що робить продукт конкурентним на світовому ринку культурних індустрій. По-четверте, кавери сприяють формуванню спільної ідентичності, об'єднують покоління та різні соціальні групи через впізнаваність мотивів. Вони стають простором культурного діалогу між традиційною спадщиною й сучасними тенденціями.

Отже, кавер-версія в українській культурі – це не лише форма розваги чи музичної адаптації, а й стратегія культурного брендингу, яка дає змогу країні заявити про себе у глобальному просторі, підкреслити власну унікальність і водночас інтегруватися у постмодерний контекст глобальної музичної культури.

Загалом феномен кавер-версії у музиці – це постмодерний інструмент реінтерпретації, який поєднує гру, цитування та діалог із культурною пам'яттю. Він демонструє, що музика більше не належить лише її «авторові», а існує у просторі множинних сенсів і нескінченної варіативності. У цьому сенсі кавер стає втіленням самої логіки постмодерну, яка вписується у руйнування меж між «оригіналом» і «копією», між високим і масовим мистецтвом, між минулим і теперішнім.

Висновки. Феномен кавер-версії органічно вписується у постмодерну парадигму культури. Кавер постає не як вторинне наслідування, а як самостійний художній акт, який поєднує повтор і новизну, інтертекстуальність і гру, цитування й іронічне дистанціювання. У постмодерному контексті кавер: деконструє авторство та відносить первинність оригіналу на другий план; знімає межу між високим і масовим мистецтвом; функціонує як культурний коментар і форма діалогу з традицією; виконує соціальну функцію – від маркера ідентичності до стратегії культурного брендингу. Так кавер є прикладом постмодерної гри з текстами, стилями та жанрами, де головною цінністю стає не автентичність, а здатність до нескінченної реінтерпретації.

В українській культурній індустрії кавер-версія набуває особливого значення як механізм репрезентації та переосмислення національної спадщини, водночас інтегруючи її в глобальний музичний простір.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у порівнянні особливостей кавер-версій у різних культурних традиціях із метою виявлення універсальних і локальних рис постмодерної реінтерпретації.

Список використаної літератури

1. Головай В., Кашаюк В. Теоретико-методологічне підґрунтя інтерпретації музики: дослідження, аналіз, перспективи. *Fine Art and Culture Studies*. 2022. Вип. 4. С. 12–20.
2. Охітва Х. М. Кавер-версія як національний бренд в українській культурній індустрії (на прикладі

Львівської музичної естради). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/23845/1/INORKKI_2023_P194.

3. Harris M. W. Postmodern Jukebox and the New Music Industry. URL flowjournal.org/2014/08/postmodern-jukebox-and-the-new-music-industry-michael-w-harris-university-of-colorado (date of application: 23.09.25).

4. Jiménez Arévalo A. Música y cine posmoderno español: diálogos intertextuales, pliegues de la historia y paisajes sonorous. *Universidad Complutense de Madrid*, 2020.

5. Kaiero Claver A. La de-construcción de la historia, de la música y de la autonomía del arte en la estética postmoderna. 2008. *TRANS*, 12. URL: <https://www.sibetrans.com/trans/articulo/103/la-de-construccion-de-la-historia-de-la-musica-y-de-la-autonomia-del-arte-en-la-estetica> (date of application: 15.09.25)

6. López-Cano R. Lo original de la versión. De la ontología a la pragmática de la versión en la música popular urbana. 2011. URL: academia.edu/965825/Lo_original_de_la_versi%C3%B3n_De_la_ontolog%C3%ADa_a_la_pragm%C3%A1tica_de_la_versi%C3%B3n_en_la_m (date of application: 2.10.25).

7. Manuel P. Music as symbol, music as simulacrum: Postmodern, pre-modern, and modern aesthetics in subcultural popular musics. *Popular Music*. 1995. 14 (02). P. 227–239.

8. Mosser K. Cover Songs: Ambiguity, Multivalence, Polysemy. Philosophy Faculty Publications. 2008. P. 26. URL: http://ecommons.udayton.edu/phl_fac_pub/26 (date of application: 17.09.25).

9. Paz C. D. Los sonidos de la posmodernidad: los espacios musicales. *Revista Estudios. Universidad de Costa Rica*. 2004. N. 18–19. P. 71–77.

10. Upton R. The cover-version spectrum: Reframing the relationship between imitation and transformation in pop-punk cover-versions. *Punk & Post-Punk*. 2021. Vol. 10. Is. 3. P. 373–402.

References

1. Golovay V., Kashayuk V. Theoretical and methodological basis of music interpretation: research, analysis, prospects. *Fine Art and Culture Studies*, 2022. 4. P. 12–20 [in Ukrainian].

2. Ohitva H. M. Cover version as a national brand in the Ukrainian cultural industry (on the example of Lviv music scene). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/23845/1/INORKKI_20 [in Ukrainian].

3. Harris M. W. Postmodern Jukebox and the New Music Industry. URL: flowjournal.org/2014/08/postmodern-jukebox-and-the-new-music-industry-michael-w-harris-university-of-colorado (date of application: 23.09.25) [in English].

4. Jiménez Arévalo A. Música y cine posmoderno español: diálogos intertextuales, pliegues de la historia y paisajes sonorous. *Universidad Complutense de Madrid*, 2020 [in Spanish].

5. Kaiero Claver A. La de-construcción de la historia, de la música y de la autonomía del arte en la estética postmoderna. *TRANS*, 2008. 12. URL: <https://www.sibetrans.com/trans/articulo/103/la-de-construccion-de-la-historia-de-la-musica-y-de-la-autonomia-del-arte-en-la-estetica> (date of application: 15.09.25) [in Spanish].

6. López-Cano R. (2011) Lo original de la versión. De la ontología a la pragmática de la versión en la música popular urbana. URL: academia.edu/965825/Lo_original_de_la_versi%C3%B3n_De_la_ontolog%C3%ADa_a_la_pragm%C3%A1tica_de_la_versi%C3%B3n_en_la_m (date of application: 2.10.25) [in Spanish].

7. Manuel P. Music as symbol, music as simulacrum: Postmodern, pre-modern, and modern aesthetics in subcultural popular musics. *Popular Music*. 1995. 14 (02). P. 227–239 [in English].

8. Mosser K. Cover Songs: Ambiguity, Multivalence, Polysemy. Philosophy Faculty Publications. 2008. P. 26. URL: http://ecommons.udayton.edu/phl_fac_pub/26 (date of application: 17.09.25) [in English].

9. Paz C. D. Los sonidos de la posmodernidad: los espacios musicales. *Revista Estudios. Universidad de Costa Rica*, 2004. 18–19. P. 71–77 [in Spanish].

10. Upton R. The cover-version spectrum: Reframing the relationship between imitation and transformation in pop-punk cover-versions. *Punk & Post-Punk*, 2021. 10 (3). P. 373–402 [in English].

UDC 78.071:78.03

COVER VERSION AS A POSTMODERN PHENOMENON OF MUSICAL REINTERPRETATION

Nataliia KALINICHENKO – Master of Music Arts, Teacher of the Department of Singing and Choral Conducting of the R. M. Glier Kyiv Municipal Music Academy

The aim of the article is to clarify the specifics of the cover version as a postmodern phenomenon of musical culture and to determine its role in the processes of reinterpretation, intertextuality and transformation of meanings in the modern artistic space.

The research methodology is based on a combination of theoretical and methodological approaches of musicology, cultural studies and postmodern aesthetics. The main methods are synthesis, theoretical and intertextual analysis, generalization, etc. The conclusions are based on modern research by Ukrainian and foreign authors, which allows integrating local practices into the global postmodern context.

The novelty. Conceptualization of the cover version as a postmodern phenomenon of musical culture, which functions not only as a form of secondary reproduction, but as an independent creative strategy of reinterpretation.

Practical significance. The results of the study can be used for further analysis of cover versions as independent artistic practices that reflect postmodern cultural strategies. Also as a methodological material for courses on the history of musical art, cultural studies, modern music industry and aesthetics of postmodernism.

Key words: cover version, postmodern, musical reinterpretation, intertextuality, cultural memory.

Стаття отримана 25.09.2025

Стаття прийнята 26.10.2025

Стаття опублікована 22.12.2025